

הציונות של ימינו

*תוכני הפעילות מיועדים לצורכי הדרכה והוראה בלבד, ואין לעשות בהם כל שימוש אחר מעבר לשימוש זה

בוקר טוב!

הציגו את עצמכם ושתפו: "מהי ציונות בשבילי?"

שיר החירות

מילים: יצחק שנהר, לחן: דניאל סמבורסקי

פנינו אל השמש העולה,
דרכנו שוב פונה מזרחה,
אנו צופים לקראת שעה גדולה,
זקוף הראש, נפשנו עוד לא שחה,
חוצבים אנו גורל ביד רמה,
נושאים בלב תקווה יוקדת.
אנו זוכרים כי יש לנו אומה,
אנו יודעים כי יש לנו מולדת.
הולכים אנו לקץ של הנכר,
חלום חירות יחדיו נגשימה.
אנו דוגלים בעוז בשם מחר,
וטור אל טור נלך תמיד קדימה!

"הציונות לפי דעתי נגמרה. אין בה צורך.

כולם כבר בציון וציון פתוחה.

אף אחד לא מפריע ליהודים שרוצים לבוא הנה להגיע, ואלה שהיו מוכרחים לבוא, כבר כאן.
יש מולדת, אבל היא השתנתה".

מתוך ריאיון עם הסופר ס. יזהר

◀ מה מאפיין את הציונות של תחילת המאה ה-20 המשתקפת משיר החירות?
איך מתיישבת עמדתו של ס. יזהר עם חוויית הציונות המתבטאת בשיר החירות?

◀ מה עומד בבסיס התפיסה שהציונות נגמרה?
אחת ממטרות התנועה הציונית הייתה להביא לנורמליזציה של הקיום היהודי, "להיות עם ככל העמים". האם
מאז הקמת מדינה יהודית הפכנו לעם ככל העמים? האם בכך הושגה מטרת הציונות?

"קראתי פעם לציונות אידיאל אין סופי, ואני מאמין באמת כי גם לאחר השגת ארצנו, ארץ ישראל לא תחדל מלהיות
אידיאל. כי בציונות, כפי שאני מבין אותה, כלולה לא רק השאיפה לכברת ארץ מובטחת כחוק בשביל עמנו האומלל,
אלא גם השאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית."

"תקוותנו" בנימין זאב הרצל, מתוך הספר "בפני עם ועולם", כרך ב'

◀ בניגוד לס. יזהר, הרצל תופס את הציונות כ"אידיאל אין סופי". עם מי אתם נוטים להסכים? מדוע?

החטיבה לחינוך ולקהילה, המחלקה הפדגוגית

- ◀ האם ייתכן שהציונות לא נגמרה אלא שינתה את משמעותה בימינו? האם אידיאל אין סופי כמו ציונות יכול וצריך להשתנות עם השנים?
- ◀ קק"ל היא דוגמה לארגון ציוני מוביל ששינה ומשנה את מטרותיו לאור המציאות המשתנה: מגאולת אדמות ארץ ישראל, דרך פיתוח הארץ והפרחת השממה, ועד להפיכתה לגוף האקולוגי הגדול בישראל, הממונה על הייעור, הריאות הירוקות והשטחים הפתוחים. האם השתנות המיקוד והמטרות היא גורם מחזק או מחליש? האם היא מחויבת המציאות?
- ◀ "שאיפה לשלמות מוסרית ורוחנית" – מהם לדעתכם מאפייניה של חברה מושלמת מבחינה מוסרית ורוחנית?

"ובמדינתנו פנימה יהיה הצדק השליט העליון, השליט גם על שליטיה בל תהיה רודנות.

יהיו נושאי המשורה משרתי החברה ולא רודיה.

בל תהיה טפילות. בל יהיה ניצול. בל יהיה בביתנו איש – אזרח או גר – רעב ללחם, חסר קורת גג, חשוך בגד או נטול השכלה ראשונית.

"וזכרת כי גר היית בארץ מצרים" – צו עילאי זה יקבע את יחסנו אל שכנינו.

"צדק צדק תרדוף" – צו עליון זה יקבע את יחסינו בין איש לחברו.

דברי מנחם בגין בתחנת השידור של האצ"ל, ביום ו' באייר תש"ח, מאי 1948, לאחר הכרזת המדינה

- ◀ מה הקשר בין "מצבו של עמנו האומלל", כדבריו של הרצל, או הזיכרון "כי גר היית בארץ מצרים", מתוך נאומו של בגין, לשאיפה לשלמות מוסרית?

"... מדינת ישראל תהא פתוחה לעלייה יהודית ולקבוצת גלויות; תשקוד על פיתוח הארץ לטובת כל תושביה; תהא מושתתה על יסודות החירות, הצדק והשלום לאור חזונו של נביאי ישראל; תקיים שוויון זכויות חברתי ומדיני גמור לכל אזרחיה בלי הבדל דת, גזע ומין; תבטיח חופש דת, מצפון, לשון, חינוך ותרבות; תשמור על המקומות הקדושים של כל הדתות; ותהיה נאמנה לעקרונותיה של מגילת האומות המאוחדות..."

מתוך מגילת העצמאות

- ◀ אילו פערים קיימים בין ישראל של היום לחברת המופת – בהתאם לחזון הרצל, דברי מנחם בגין וחזון מגילת העצמאות?
- ◀ בשיר החירות ושירי חלוצים אחרים כמו "אנו נהיה הראשונים", "אנו אוהבים אותך מולדת בשמחה, בשיר ובעמל", משתקפת גישה אקטיבית המדגישה את האחריות של כל פרט בחברה. האם גם היום יש מקום לציונות אקטיבית?
- ◀ מה האחריות האישית של כל אחד מאיתנו כיום להמשך המפעל הציוני, לשלמות המוסרית של החברה הישראלית? מה זה דורש ממני? מכל אחד מאיתנו?
- ◀ אם כן, מה היא ציונות בשבילי היום? איזו אחריות היא טומנת בחובה, אם בכלל?